

benhavns Kriminal- og Politiret, det theologiske Fakultet ved Københavns Universitet og Biskoppen over Sjællands Stift (Motiverne S. 3 fg. og 5 fg.).

Spørgsmaalet maa derfor ved denne Sags Behandling fremfor Alt blive det, hvorledes den jødiske Religion og Retsslov stiller sig til disse Former. Udvalget, hvis Medlemmer ikke selv have den fornødne Sagkundskab, har ladet sig det være magtpaaliggende at undersøge dette Punkt saa nøie som muligt og efter alle de Midler, som stode til dets Raadighed, og det er derigjennem kommet til den Overbeviisning, at de omhandlede Formaliteter hverken efter Moseloven eller det gamle Testamente i det Hele eller Talmud kunne ansees som nødvendige ved Edsaflæggelsen, men at Eden ogsaa uden dem er fuldkommen gyldig og bindende for Jøden. Vel er det sikkert, at efter senere Rabbinere benyttes der i nogle Tilfælde en hellig Gjenstand, især Pentateuken, som den Sværgende enten maatte tage i Haanden eller lægge Haanden paa; men det paastaaes tillige af alle Sagkyndige, at denne Form kun har været anvendt for at forøge Frefrygten for Eden, ikke som Betingelse for Edens Gyldighed. — Det har i denne Henseende allerede været af stor Vægt, at Dr. Wolff bestemt har erklæret (Motiverne S. 5), „at der ikke eksisterer nogen jødiske religiøs Lov, hvorefter Eden taber sin Betydning og Kraft, naar den aflægges paa anden Maade, og ingen Jøde kan eller tør efter den jødiske Troes Rærdomme antage Eden mindre hellig i det ene Tilfælde end i det andet“ (og der kan herimod, som udviklet i Motiverne S. 7 fg., ikke med Grund indvendes, at han i en for nogle og tredive Aar siden skreven Afhandling har udtalt sig paa en noget afvigende, men ikke modsat Maade). — Denne Erklæring bestræfses ved en af Dr. theol. Kalkar i Gladfaxe under 5te December 1863 afgiven Betænkning, hvori han deels betegner Berørelsen af Pentateuken som hverken tidsvarende eller betryggende eller nødvendig, deels udtaler sig imod Nødvendigheden af at have Hovedet bedækket under Edsaflæggelsen og af Præstens eller en ophlyst Mand's Nærværelse ved denne. — Hermed stemme ogsaa andre Vidnesbyrd. Saaledes siger Overrab-

biner Dr. Frankel i Breslau i det af ham udgivne Maanedsskrift for jødiske Historie og Vidensfabelighed, 10de Aargang, 1861, S. 197: „Den Sværgende selv er, som det almindeligt anerkendes af de tidligste og seneste jødiske Lærere, bunden ved enhver Ed, ogsaa uden Formaningstale, og uden at han har holdt paa en indviet Gjenstand.“ Og i Dr. Ludvig Philippsens israelitiske Religionslære, Leipzig 1862, 2den Deel S. 165, hedder det: „Baade efter bibelsk og efter rabbinisk-talmudisk Synsmaade udkræves der ingensomhelst Formaliteter, for at Eden skal have fuld Hellighed og Gyldighed. Dog indførte senere jødiske Retslærere den Skik, ved Edsaflæggelse i Retssager at lægge Haanden paa en indviet Gjenstand, saa som en Bibel, uden at dette dog skulde være Betingelse for Edens Hellighed.“ — Udvalget har endelig ved Samtale med Jøder af meget forskjellig Retning overbevist sig om, at der med Hensyn til dette Punkt ikke findes nogen egentlig Meningsforskjellighed imellem dem, der ellers i andre Stykker have en forskjellig Opfattelse af de jødiske Ceremoniers Betydning. — Naar den afdøde jødiske Præst i Frederiksstad ved en anden Anledning har afgivet en modsat Erklæring, da kan der, efter hvad der er ophlyst for Udvalget om denne Mand's Mangel paa Sagkundskab, ikke tillægges denne Erklæring nogen Betydning ligeoverfor de øvrige Autoriteter.

Naar saaledes de hidtil brugte Formaliteter — saavel som Præstens eller den ophlyste Mand's Nærværelse, der var en Følge af hine — maa ansees som unødvendige, da bør de jo før jo hellere borttages af Lovgivningen. Derfor taler ikke blot de Grunde, der i Motiverne S. 3 ere anførte af Dr. Wolff, men ogsaa det, at de efter Udvalgets Mening i to andre Henseender kunne virke skadeligt. Deels medføre de undertiden ikke ringe Besvær og Tidsforbrug, deels indeholde de snarere en Fristelse til at omgaa Sandheden end en Betyggelse derimod: jo flere Ceremonier, desto større Anledning til Forbehold og Udflugter. Derimod antager Udvalget, at naar Udkastet udkommer som Lov, bør vedkommende Ministerium underrette samtlige Dommere og Øvrigheder om, at det maa staae Jøden frit for at have Hovedet